

OD PRZYPADKU DO PRZYPADKU

W twórczości Małgorzaty Sikorskiej-Miszcuk i w udzielanych przez nią wywiadach przez wszystkie przypadki odmieniane jest słowo „wolność”.

Kto? Co? Wolność

„TEATR DLA MNIE TO... wolność. Zawsze tak odpowiadałam na pytanie o teatr. Nie wiem czemu, gdy piszę dla teatru znikają wszystkie blokady, obawy, strach, a pojawia się lekkość. Moja dusza bawi się w teatrze, nawet gdy przechodzi przez najmroczniejsze przestrzenie” – tak dramatopisarka, scenarzystka i librecistka dokończyła zdanie w ankiecie, którą na swoim profilu facebookowym przeprowadził Zbyszek Dramat.

Kogo? Czego? Nauki wolności

Tej lekcji udziela protagonista sztuki *Popiełuszko*. Ksiądz wygłasza kazanie o wolności i uczy zachowania postawy wyprostowanej w niesprzyjających temu czasach. Kluczem są ćwiczenia z dwoma przyrządami: „Nogi opieramy o Ziemię. [...] Dłońmi mocno i stabilnie dotykamy Nieba. W tej pozycji jesteśmy połączeni – ponieważ człowiek jest istotą łączącą Ziemię z Niebem. Jeśli jest połączony, jest wolny”.

Komu? Czemu? Poczuciu wolności

W nieklasycznych dramatach biograficznych Małgorzata Sikorska-Miszcuk często przygląda się poczuciu wolności swoich postaci. Kolejnym po *Popiełuszce* przykładem jest *Kuroń. Pasja według Świętego Jacka*. „Pan się niczego nie boi. Pan się nie bał mówić, co myśli. Pan się bawił, przewodził strajkom, zakładał organizacje. Pan jest Jamesem Bondem. I wolność wywalczył pan dla nas” – mówi do Bohatera Autor.

Kogo? Co? Umiłowanie wolności

Tę cechę wspólną narodów słowiańskich autorka wyróżniła w tekście *Zaginiona Czechosłowacja*: „Pewnie się Państwo zdziwicie, jak ja, ale od tzw. Praskiej Wiosny minęło właśnie 50 lat. [...] Właściwie już mało kto pamięta, że był taki kraj – Czechosłowacja, że żyli w nim ludzie tacy jak my, choć nie Polacy, a Czesi i Słowacy. I ci ludzie, tak samo jak my, kochali wolność, ryzykowali życie dla kraju, chcieli demokracji, braku cenzury, swobód obywatelskich”.

Z kim? Z czym? Z Kazimierzem

Kiedy w roku 2010 Małgorzata Sikorska-Miszcuk została zapytana o krytyczny stosunek do Polski i Polaków, powołała się na autorytet: „Ostatnio czytałam biografię Kazimierza Kutza i muszę powiedzieć, że spodobał mi się ten jego brak pokory: jestem wolny, mówię, co chcę, będę realizował, co chcę – z pasji, z chęci eksperymentowania, z niezgody. Często mu zarzucali szarpanie różnych polskich świętości: czemuż szarpiesz, Kazimierzu, mówili do niego. I on się wtedy wkurwiał, i od chujów wyzywał – bo takim językiem lubi się posługiwać, co mi się też podoba – i odpowiadał, że on właśnie od tego jest, żeby szargać. I tyle. To jest tak zwane męskie

postawienie sprawy. No, przywołałam autorytet i jest mi łatwiej. Jest nas teraz dwoje: ja i Kazimierz”.

O kim? O czym? O berlińskiej premierze

W czerwcu 2020 grupa Dramatische Republik wystawiła *Walizkę (Der Koffer)* w tłumaczeniu Andreeasa Volka w Urzędzie Statystycznym w Berlinie. Złagodzenie pandemicznych restrykcji sprzyjało wizytom recenzentów, którzy docenili niestandardowe podejście do kultury pamięci. „Do premiery mogło dojść też dlatego, że odbyła się na wolnym powietrzu, na platformie do jazdy na samochodzikach dla dzieciaków – powiedziała w jednym z wywiadów autorka. Normalnie taki spektakl robiony przez zespół offowy przeszedłby bez echa – ale oni się uparli, pokochali ten tekst i odnieśli sukces”.

O! Wolność nie z tej ziemi!

Śmierć Człowieka-Wiewiórki, fantazja historyczna osnuta wokół działalności Ulrike Meinhof, członkini Frakcji Czerwonej Armii (RAF), przynosi przykład wolności radykalnej. „Ludzie, którymi gardzę, nie wyznaczają mi stref ani granic »odtąd – dotąd«! Wolność! Wolność nie z tej ziemi! Tak chcę żyć” – deklaruje „U”, ikona rewolucji, której sposób działania, wraz z jej życiem, ulegną w końcu (auto)destrukcji.

Kamila Łapicka

Źródła:

Agnieszka Lubomira Piotrowska, *Izolacja i włóczega*, rozmowa z Małgorzatą Sikorską-Miszcuk, luty 2021, <https://zaiks.org.pl/artykuly/2021/luty/izolacja-i-wloczega-rozmowa-z-malgorzata-sikorska-miszcuk>, dostęp: 26.07.2022.

Małgorzata Sikorska-Miszcuk, *Kuroń. Pasja według Świętego Jacka*, „Dialog” nr 11/2016.

Małgorzata Sikorska-Miszcuk, *Siedem nieprzyjemnych sztuk teatralnych, w tym trzy o Żydach*, Kraków 2019.

Joanna Wichowska, *Mala skala odbija dużą*, rozmowa z Małgorzatą Sikorską-Miszcuk, styczeń 2010, <https://www.dwutygodnik.com/artykul/799-mala-skala-odbija-duza.html>, dostęp: 31.07.2022.